

Værd at vide

Om forsikringsforhold ved frivillig indsats, frivilligt arbejde samt forhold ved åbne skoler for Odsherred Kommune

1. Kommuners pligt og ansvar

Som udgangspunkt er frivillige ikke omfattet af Odsherred Kommunes arbejdsskadesforsikring eller erhvervsansvarsforsikring, ud over hvad der følger af lov om arbejdskadesikring.

Social- og Indenrigsministeriet har i en udtalelse af 29. april 2016 oplyst, at det er i strid med kommunalfuldmagtsreglerne, hvis kommunen tegner forsikring for de frivillige. Ministeriet har dog samtidig oplyst, at man vil skabe hjemmel i lovgivningen til at kommuner kan tegne disse forsikringer, men det nærmere indhold af den kommende lovgivning eller ikrafttrædelse kendes ikke endnu.

1.2. Arbejdskadesikring, når den frivillige ikke er organiseret i en forening:

Selv om udgangspunktet er, at frivillige ikke er omfattet af arbejdsskadesikringsloven, er der tilfælde, hvor Odsherred Kommune er forpligtet til at sikre den frivillige efter loven.

Det er Arbejdsskadestyrelsen, der vurderer, om en skade, en frivillig har været udsat for, er omfattet af arbejdsskadesikringsloven. Arbejdsskadestyrelsen foretager en vurdering ud fra følgende kriterier:

- Er der instruktionsbeføjelse? - Leder og fordeler arbejdsgiveren arbejdet?
- Er der tale om et reelt stykke arbejde, hvor der er en nytteværdi?
- Skulle en anden have udført arbejdet, hvis ikke den frivillige havde udført det?
- Er der et ansættelseslignende forhold?
- Er der en fast vagtplan, og skal der i tilfælde af fravær findes en afløser?

Kan der svares "ja" til ovenstående kriterier, taler det for, at der er tale om arbejde i arbejdsskadesikringslovens forstand, og den frivillige vil således være sikret gennem kommunen. Det er altså ikke afgørende, om arbejdet er lønnet eller ulønnet. En evt. skade vil i så fald skulle anmeldes af arbejdsgiveren.

2. Foreninger og organisationers pligt og ansvar

Hvis en frivillig eller underviser i en forening eller organisation skader sig selv eller andre, eller forvolder skade på andres ting, er det foreningen eller organisationen, der bærer risikoen. Det betyder, at det er foreningen eller organisationen, der skal dække en evt. erstatning, medmindre skaden er hændelig eller forårsaget med vilje.

Medlemskab af foreninger betragtes hverken som borgerligt eller kommunalt ombud, da medlemskab som udgangspunkt er frivilligt. En kommune er således ikke forpligtet til at forsikre foreninger og organisationer eller personer organiseret heri. Foreninger og organisationer kan dog selv vælge at tegne en kollektiv erhvervsansvarsforsikring og/eller en kollektiv ulykkesforsikring, der dækker de personer, der udfører frivilligt arbejde, men dette har ikke noget med kommunen at gøre.

2.1 Arbejdskadesikring, når den frivillige er organiseret i en forening eller organisation:

Medlemmer af foreninger, herunder bestyrelsesmedlemmer, er som udgangspunkt ikke omfattet af arbejdsskadesikringsloven, når de deltager i foreningens virksomhed til at fremme foreningens formål.

Medlemmer af foreninger eller organisationer, der udfører arbejde, som går udover foreningens formål, vil dog være omfattet af arbejdsskadesikringsloven - ligesom personer direkte ansat af foreningen eller organisationen (f.eks. til at gøre rent i foreningens lokaler) også vil være omfattet af loven.

Ligesom når den frivillige ikke er organiseret i en forening eller organisation, er det Arbejdsskadestyrelsen, der vurderer, om en skade, en frivillig har været udsat for, er omfattet af arbejdsskadesikringsloven. Der gælder de samme kriterier i denne vurdering, som når en frivillig ikke er organiseret i en forening eller organisation.

Er en skade omfattet af arbejdsskadesikringsloven, er det foreningens eller organisationens arbejdsskadesforsikring, der skal dække skaden, og det vil således ikke have noget med kommunen at gøre.

3. Enkeltpersoners pligter og ansvar

En frivillig privatperson (dvs. ikke organiseret i en forening eller organisation), bør undersøge egne forsikringsforhold, før et frivilligt arbejde iværksættes. Det bør tjekkes, om ansvarsforsikring og ulykkesforsikring dækker evt. uheld, når der udføres frivilligt arbejde. Ofte dækker forsikringen, men ikke altid.

Tilbyder en frivillig privatperson sin hjælp og assistance i forbindelse med en situation på en af kommunens arbejdspladser, er den frivillige privatperson ikke omfattet af kommunens arbejdsskadeforsikring, hvis den frivillige privatperson kommer til skade.

Forvolder en frivillig privatperson skade på andres ting eller anden person, bør denne skade i første omgang meldes til den frivilliges eget forsikringsselskab, idet den frivillige/underviser ikke som udgangspunkt vil være dækket gennem kommunens forsikringer.

4. Særlige forhold ved åbne skoler

Åbne skoler giver mulighed for at enkelte elever, eller grupper af elever undervises eller kommer i praktik udenfor skolen. Det vil altid være en konkret vurdering, om det er skolen, foreningen, eller et praktiksted, der har ansvaret for eleven eller om det er elevens eget ansvar. Det er elevens familieforsikring, der skal dække skader, som eleven forvolder, hvor det ikke skyldes forhold, der kan klandres undervisere eller praktikværter.

Elever, der går til sport, musik eller lign. I skoletiden:

Det er foreningers forsikringsforhold eller de frivillige undervises i foreningerne egne forsikringer der kommer i betragtning som beskrevet under punkt. 2.

Undervisningen der er flyttet uden for skolen enten samlet eller for grupper af elever:

Hvis det er skolen der har ledelsen af gruppen af eleverne og som planlægger og står for arrangementet, vil det som udgangspunkt være skolens forsikringer, der kommer i betragtning. Men hvis det er en blanding, hvor det eksterne sted, overtager undervisningen og der derved sker skade, vil det være det eksterne steds ansvarsforsikring, der kan komme i betragtning. Det bør altid aftales, hvem der har instruktøren og hvem der står for arrangementet.

Elever i praktik, praktisk erhvervsorientering eller virksomhedsbesøg

Ved skade på eleven i praktik, praktisk erhvervsorientering eller virksomhedsbesøg, går statens erstatningsordning ind og dækker såvel ansvarsskader som arbejdsskader, der sker i den forbindelse. Der er helt klare regler, for hvornår man som elev er omfattet af statens erstatningsordning. Fx § 3 Praktisk erhvervsorientering, hvor der forstås ulønnede aktiviteter (virksomhedsbesøg eller erhvervspraktik der har uddannelse eller erhvervsorientering som et væsentligt formål) Det er alene for elever i 8, 9 og 10 klasse og der er et tidsbegrænsning på 13 uger pr. skoleår.

5. Kørsel i bil

Hvis en frivillig kører i sin egen eller arbejdspladsens bil, er det bilens forsikring en evt. skade skal anmeldes til. Det er lovpligtigt for biler at have en ansvarsforsikring. Denne forsikring dækker personskade på passagererne i bilen, men ikke føreren. Føreren er kun dækket, hvis denne selv har en ulykkesforsikring, eller hvis der er en erstatningsansvarlig modpart, fx en anden trafikant.

Ønsker du yderligere information kan du kontakte:

Holger Petersen
Kultur- og Fritidskonsulent
Kultur og Fritid

ODSHERRED KOMMUNE | NYVEJ 22 | 4573 HØJBY
DIREKTE: 59 66 64 04 - 24 27 80 12 | AFDELING: 59 66 64 00
hop30@odsherred.dk | www.odsherred.dk

Du kan også hente yderligere information ved at følge disse links:

- Arbejdsskadestyrelsens notat om frivilligt arbejde/indsats (herunder Vejledning om anerkendelse af skader ved håndsrækninger) [html](#) | [pdf](#)
- Foreningers forpligtelse til at tegne arbejdsskadeforsikring for frivilligt arbejde i foreningens regi [html](#) | [pdf](#)
- Center for frivilligt socialt arbejde: <http://www.frivillighed.dk/search/indhold/forsikring>
- Idrættens forsikringer - DGI & DIF <http://www.dgi.dk/soeg?q=forsikring>
- Bekendtgørelse om statens erstatningsordning - <https://www.retsinformation.dk/pdf-Print.aspx?id=16857>
- Ungebekendtgørelsen: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=29935>